

Viite; Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 8.2.2021

HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta; hallintovaliokunnan kokous 19.2.2021

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Hätäkeskuslaitokselta lausuntoa Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta (VNS 4/2020 vp) perjantaina 19.2.2021 pidettävään valiokunnan kokoukseen.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko antaa erittäin laajan ja kattavan kuvauksen globaalista turvallisuusympäristöstä, jonka osana Suomi aktiivisesti toimii. Selonteon toimintaympäristön muutoksia kuvaavassa osiossa pääpaino on suurvaltojen välisen kilpailun aiheuttamassa epävakaudessa Suomen sekä EU:n lähialueiden turvallisuudessa. Suurvaltojen välisen kilpailun lisäksi globaalit haasteet, kuten ilmastomuutos sekä pandemiat edellyttävät Suomelta riittävää ymmärrystä tapahtumien kehityskulusta sekä kykyä reagoida riittävän nopeasti eteen tuleviin haasteisiin.

Selonteon luvussa 3.1 "Globaalit haasteet ja muutosilmiöt" kuvataan kattavasti ilmastomuutoksesta sekä globalisaatiosta aiheutuvan muuttoliikkeen vaikutukset Suomen ja Euroopan turvallisuustilanteeseen. Tämän lisäksi luvussa kuvataan yhteiskunnan digitalisoitumisen, teknologian nopean kehittymisen sekä näitä seuraavan tiedonkulun nopeutumisen mahdollistavan halutessaan myös eri asteisen ja muotoisen hybrdivaikuttamisen yhteiskunnan vakauden horjuttamiseksi. Hätäkeskuslaitos katsoo, että selonteossa tulisi olla suurempi painoarvo ulkopuolisten tahojen, kuten ulkovaltojen ja niiden käyttämien kolmansien osapuolien harjoittamalle hybrdivaikuttamiselle. Viime vuosien ja vuosikymmenen kriiseissä on korostunut monitahoisesti ja -alaisesti toteutetut toimet, joilla yhteiskunnan toimintoja on pyritty häiritsemään sekä luomaan turvattomuutta ja epätietosuutta kansalaisten keskuudessa. Suorat valtiotoimijoiden tekemät sotilaalliset hyökkäykset konflikteissa ovat vähentyneet ja niiden tilalle ovat tulleet epäsuorat toimet, joilla pyritään estämään tai halvaannuttamaan yhteiskuntien kriittisiä toimijoita sekä palveluita (turvallisuusviranomaisen toiminta, terveydenhuolto, tietoliikenne- ja sähköverkot, disinformaatio, yms.) haluttujen päämäärien saavuttamiseksi.

Hybrdivaikuttamiseen varautuminen ja tunnistaminen tulisi olla selonteon luvussa 4 kattavammin kuvattuna sekä painotettuna. Hätäkeskuslaitos näkee, että suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuteen vaikuttaminen tapahtuu

ensisijaisesti hybridivaikuttamisen keinoin yhteiskuntarauhaa horjuttamalla. Tästä syystä myös luvun 4.1.5 ”Lisäämme turvallisuuttamme vahvalla kriisinsietokyvyllä” tulisi olla kattavampi.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinjana ovat vakaus ja ennustettavuus. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjana toimivat mm. ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian sekä tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. Selonteossa määritellään selvästi Suomen tavoitteet ja painopisteet, joilla tavoitteita pyritään edistämään. Selonteossa ymmärretään Suomen rajalliset resurssit ja rooli, mutta silti tavoitteet turvallisuuden edistämiseksi ovat kunnianhimoiset ja konkreettiset. Selonteon perusteella Suomi keskittää ulko- ja turvallisuuspolitiikassa toimensa laajalle tehtäväkentälle edistäen päämääräänsä kahdenvälisissä suhteissa kuten osana kansainvälisiä foorumeita sekä yhteistyöjärjestöjä.

Hätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan selonteko on sisällöltään erittäin hyvä ja kuvaa selkeästi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet sekä painopisteet.

Hätäkeskuslaitoksen johtaja

Taito Vainio

Johtaja, hallinto-osasto

Teemu Lehti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 18.02.2021 klo 12:28. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

hallintovaliokunta, hav@eduskunta.fi

Tiedoksi